
Jak se studuje na Evropském univerzitním institutu ve Florencii

Jak se studuje na Evropském univerzitním institutu ve Florencii

Obecně o EUI

Evropský univerzitní institut (EUI) je mezinárodní ústav pro postgraduální a pokročilá studia, založený v roce 1976. Od té doby postupně vyrostl do podoby instituce s více než 800 studujícími, profesorkami, profesory, postdoktorandskými stipendistkami a stipendisty atd. Ročně je do postgraduálních programů přijímáno něco přes 100 nových studujících, především z 15 členských zemí EU, dále z Norska, Švýcarska a Polska i z řady dalších zemí. Více informací najdete na internetových stránkách <http://www.iue.it>.

Hlavní rysy zdejšího studijního systému lze funkcionálně odvodit ze dvou důležitých vlastností Institutu. Zaprvé, vlády zakladatelských zemí podporují EUI nemalými částkami na postgraduální výzkum, včetně stipendií jednotlivých studujících. Pochopitelně očekávají, že se tyto prostředky zhodnotí přinejmenším tím, že studující odevzdají v řádném termínu kvalitní disertační práci.

Zadruhé, na EUI přicházejí studující s výrazně heterogenním vzděláním. Byli formováni odlišnými národními vzdělávacími tradicemi, které kladou různý důraz na ústní nebo písemný projev, na znalosti faktografie nebo na schopnost samostatné práce, na respektování kanonických pravidel nebo na kreativitu absolventek a absolventů. Mnozí také graduovali v jiných oborech, než v nichž přicházejí napsat disertaci. To mohu osobně potvrdit přinejmenším pro studující historie a politických a sociálních věd, mezi kterými najdete například absolventky a absolventy literární vědy, filosofie, zemědělského inženýrství, ekonomie, managementu a dalších oborů. Tuto skutečnost je potřeba zohlednit také v podobě kurikula.

Strukturovaný první rok studia

Rozmanitost studujících je mimořádně cennou strategickou výhodou, která Institutu umožňuje sázet na širokou škálu talentů, dovedností a předpokladů studujících. Na druhé straně to znamená, že některé studující je potřeba takřka nově "socializovat" na studovaný obor. Tuto úlohu plní strukturovaný první rok studia, kde mají studující povinnost absolvovat obvykle dva kurzy za semestr. Z těchto dvou je někdy jeden povinný a další povinně volitelný, jindy jsou povinně volitelné oba. Výjimku tvoří studující ekonomie, kteří v prvním roce procházejí intenzivním povinným školením v kvantitativních metodách a dalších disciplínách. Ještě v druhém roce studia je povinný přibližně jeden kurs za semestr. Kurzy, které jsem měl možnost navštívit, měly většinou podobu seminářů. Byly opřené o povinnou četbu, nad kterou se potom diskutovalo o vybraných problémech. Po studujících prvních dvou ročníků se obvykle vyžadují jedna až dvě semestrální práce za rok. Většinou nenajdete kurzy přímo napojené na téma vaší disertace, nebo tak nejvýš jeden, což má svou logiku. Jak tu také zaslechnete, málokterá univerzita vás najme, abyste přednášeli třikrát za rok svou disertaci... a přes 70 % absolventek a absolventů EUI podle statistik pracuje v akademické sféře.

Hlavním cílem vzdělávání na EUI je kvalitní a včas odevzdaná disertace. Kurzy se chápou jako praktické rozšiřování kvalifikace, nikoli jako síto pro vylučování neschopných; studium také (opět kromě ekonomie) neobsahuje žádné zkoušky – ani průběžné, ani závěrečné. Jiným důsledkem důrazu na přípravu disertační práce je, že Evropský univerzitní institut rozhodně nepatří mezi "nejevropštější" v kreditech. ECTS není zaveden, přinejmenším ne funkčně (a také se možná neočekává, že by studující odcházeli dokončit studia na jinou školu), a objem kursů se počítá jen podle hodin strávených ve výuce (v oboru sociálních a politických věd je to 120 za rok). Požadavky na kurzy, které jsou dotovány stejným počtem hodin, se mohou velice různit – od toho, občas se objevit na semináři, až po četbu článků v rozsahu jedné monografie na každé sezení plus pětadvacetistránkový esej na závěr.

Příprava disertační práce

Příprava disertační práce probíhá v intenzivním kontaktu se školitelem nebo školitelkou. Na EUI se věnuje zvláštní pozornost kvalitě vztahu mezi školiteli či školitelkami a studujícími. Nedávno byly uvedeny v platnost praktické pokyny pro

tyto vztahy ([Doctoral Supervision at the EUI: A Code of Practice](#)), které mají upřesnit minimální oprávněná očekávání pro obě strany; kladou důraz na intelektuální svobodu studujících, na jasnou, explicitní formulaci vzájemných závazků a na konsensuální povahu důležitých rozhodnutí při psaní disertace. Stipendium na EUI po nedávných reformách pokrývá čtyři roky studia, přičemž postup do dalšího roku studia – a vyplácení příslušného stipendia – je vázán na poměrně přísné kontrolní mechanismy spojené právě s přípravou disertační práce.

Podmínkou postupu do druhého roku studia není jen absolvování příslušných kursů, ale především tzv. “June Paper“. June Paper má především prokázat, že studující jsou schopni během příštích tří let dokončit disertaci. Jde obvykle o rozšířený, přepracovaný a prohloubený projekt disertační práce s precizní formulací výzkumného problému, důkladným zhodnocením literatury, většinou také s detailní úvahou o postupu prací a o metodologii, často i s konkrétním příkladem analýzy. June Paper posuzuje školitelka nebo školitel spolu s dalším profesorem nebo profesorkou; ti jej mohou vrátit k přepracování. Neúspěch při druhém odevzdání June Paperu (v září) znamená konec studia. Úspěšné zakončení prvního roku studia je spojeno se získáním titulu Master of Research, který lze označit za – velmi přibližný – ekvivalent M.Phil. nebo DEA.

Podmínkou postupu do třetího roku studia je další pokrok v přípravě práce, může to být například odevzdání dvou kapitol z disertace v první verzi. V prvním pololetí čtvrtého roku je stipendium vypláceno pouze těm, kdo (pokud si to vybavují přesně) odevzdají na konci třetího roku dvě třetiny práce v první verzi; nárok na stipendium ve druhém pololetí vzniká jen těm, kdo předloží v polovině čtvrtého roku celou práci v první verzi. Ve čtvrtém a pátém roce je možné na disertaci pracovat i bez finanční podpory, v každém případě však musí být odevzdána nejpozději do pěti let od zahájení studia. Disertační práce se obhazuje před komisí.

Michael Voříšek
(autor studuje politické a sociální vědy na EUI ve Florencii)